

Možnosti výkonu supervízie v zariadeniach sociálnych služieb v súvislosti s rizikovými faktormi ochorenia COVID – 19

Possibilities of supervision in social services facilities in connection with risk factors of COVID - 19 disease

Roman Bartoš

MPSVR SR, Bratislava

Recenzent/Review: Mgr. Eva Puškášová

Terénny sociálny pracovník, Štítnik

Submitted/Odoslané: 25. 12. 2021

Accepted/Prijaté: 09. 01. 2022

Abstrakt: Príspevok prezentuje vysoko aktuálnu tému v našej spoločnosti, v ktorej sa adaptujeme na nové podmienky výkonu práce v stave platnosti protipandemických opatrení spôsobených náhlým a neočakávaným výskytom respiračného ochorenia SAR – CoV 2, známejšieho ako COVID – 19. Zosúladenie života, osobných nastavení a pracovných požiadaviek, stále sa meniaci situácia a dlhodobý stres, je pre mnohých zamestnancov sociálnych služieb výzvou, na ktorú reaguje i supervízia v pomáhajúcich profesiách. Flexibilita a efektivita tejto metódy sa preukázala v kritických podmienkach núdzového stavu a karanténizácie jednotlivých prevádzok sociálnych služieb.

Kľúčové slova: Pandémia COVID - 19, sociálne služby supervízia, syndróm vyhorenia.

Abstract: The paper presents a highly current topic in our society, in which we adapt to new working conditions in the state of anti-pandemic measures caused by the sudden and unexpected occurrence of respiratory disease SAR - CoV 2, better known as COVID - 19. Reconciliation of life, personal settings and work requirements, The ever-changing situation and long-term stress is a challenge for many social workers, to which supervision in the helping professions also responds. The flexibility and effectiveness of this method has been demonstrated in the

critical conditions of emergency and quarantine of individual social services operations.

Key words: Pandemic COVID - 19, social services, supervision, burnout syndrome.

Úvod

Supervízia, ako odborná metóda má v sociálnych službách svoje miesto a opodstatnenie. V zmysle zákona o sociálnych službách, sa táto odborná činnosť stala natoľko dôležitá, že jej ukotvenie je z hľadiska kvality sociálnej služby definované i v prílohe 2 zákona č. 448//2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), konkrétne v kritériu Kritérium 3.4: Systém supervízie u poskytovateľa sociálnej služby, ako i pridružené a prelínajúco sa i v iných kritériách, (napr. 24,2.10, 3.3).

Najvýznamnejším ukotvením je pre samotnú supervíziu však kritérium 3.4, v zmysle ktorého je poskytovateľ sociálnej služby povinný zabezpečiť v rozsahu minimálne raz ročne, pričom „supervízia je pravidelne poskytovaná na úrovni supervízie organizácie alebo riadiacej

supervízie pre manažment a pre zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby priameho kontaktu s prijímateľom sociálnej služby skupinovú formou alebo individuálnou formou“ (zákon o sociálnych službách). V nasledujúcom príspevku sa budeme zaoberať vybranými možnosťami supervízie v zariadeniach sociálnych služieb v súvislosti s rizikovými faktormi ochorenia COVID – 19. Cieľom príspevku je poukázať na prepojenie supervízie a kvality poskytovanej sociálnej služby, v kontexte epidémie respiračného ochorenia SARS – CoV 2.

Kvalita sociálnych služieb a nastavenie protipandemických opatrení

Sociálne služby sa v súčasnosti stretávajú s novým fenoménom v podobe pandemického respiračného ochorenia COVID – 19. Pripravenosť na zvládnutie pandémie a najmä lokálneho výskytu, prípadnej karantény v zariadeniach sociálnych služieb sa menila od poskytovateľa k poskytovateľovi a môžeme povedať, že i reakcie na výskyt ochorenia v zariadeniach sociálnych služieb bol rozdielny. Vychádzajúc z platnej legislatívy (§ 9 ods. 8 zákona. o sociálnych službách) boli poskytovatelia sociálnych služieb prostredníctvom MPSVR SR upovedomení o.i. aj o

povinnosti každého poskytovateľa sociálnej služby plniť podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby, v rámci ktorých je povinný vypracovať postupy a pravidlá riešenia krízových situácií. Kritérium 2.6 v súvislosti s danou problematikou je orientované ako na predchádzanie, tak i na riešenie vzniknutých situácií. Suprevízia má miesto práve v oboch procesoch a jej nezastupiteľné miesto vnímame nie len v odbornom sprevádzaní supervidovaného, ale i v podpore jeho duševného zdravia, psychickej a sociálnej pohody a zvyšovanie kvality jeho života.

V rámci kritéria 3.4 je znenie indikátora s najvyššou hodnotou zamerané na niekoľko kľúčových pojmov. V nadväznosti na tému tohto príspevku sú pre nás dôležité najmä úrovne supervízie. Ktoré zákonodarca definuje ako supervíziu organizácie, riadiacu supervíziu pre manažment a supervízie pre zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby priameho kontaktu s prijímateľom sociálnej služby, pričom z hľadiska formy je v danej časti reflektovaná skupinová a individuálna forma výkonu supervízie.

V reakcii na krízovú situáciu spojenú s výskytom ochorenia COVID – 19 sú tieto

úrovne výkonu supervízie nastavené pragmaticky a je nutné poznamenať, že každá úroveň má svoje špecifické východiská. Rovnako tak hodnotíme i samotné nastavenie formy supervízie, v ktorej má nezastupiteľné miesto individuálna, ako i skupinová práca. Výskyt respiračného ochorenia COVID – 19 nás však nasmerovala k realizácii inovatívnej formy výkonu supervízie, a to najmä ku krízovej supervízií v dištančnej forme, zabezpečenej prostredníctvom mobilných telefónov či on-line hovorov so zamestnancami v domácom priestore, prípadne v podmienkach zariadení sociálnych služieb. Pre slovenské supervízne prostredie bolo však absolútne novum vykonávanie krízovej supervízie realizovanej prezenčnou formou za použitia OOPP (t.j. osobných ochranných pracovných pomôcok) v suspektných, prípadne karanténovaných zariadeniach sociálnych služieb (chápaná ako mimoriadna situácia v zmysle pandemického plánu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spojitosti s nariadenou karanténou zariadenia v zmysle postupov Regionálnych úradov verejného zdravotníctva). Práve táto nová skúsenosť je v zmysle realizácie supervízie na

Slovensku novým prvkom a v zmysle sociálnej práce aj možnosťou na podporu zvyšovania kvality sociálnych služieb poskytovaných v rizikových a krízových situáciách. Supervízori sa v rámci krízovej intervencie doposiaľ nestretávali s takýmito situáciami v celoplošnom rozsahu, príprava supervízorov ani nebola doposiaľ orientovaná na výkon supervízie v takto definovaných podmienkach a preto je táto prax v súčasnosti vedecky neprebádaná. V nasledujúcich častiach textu sa preto budeme venovať dištančnej forme supervízie, nakoľko v slovenskom prostredí máme s jej výkonom viac skúseností a z hľadiska predchádzania a riešenie vzniknutých situácií má táto forma prednosť pred prezenčnou formou a to najmä v kontexte ochrany pred rizikom nákazy ochorením COVID – 19 ako supervízora, tak i supevidovaného. Efektivita tejto formy supervízie sa nám potvrdila počas II. vlny pandémie COVID – 19, čo preverilo funkčnosť nastavených modelov supervízie v sociálnych službách na Slovensku.

Výzvy a riziká zamestnancov sociálnych služieb počas pandémie COVID-19

Sociálne služby sa zo dňa na deň museli prispôbiť situácií, v ktorej poskytovali sociálne služby a za chodu

prevádzok implementovali zmeny v poskytovaných odborných postupoch a činnostiach. Samotní zamestnanci sociálnych služieb, ktorí v najväčšej miere nesú zodpovednosť za výkon sociálnej služby v priamom kontakte s klientom, sa museli rýchlo adaptovať na nové podmienky, výzvy a nároky legislatívy, prevádzkových procedurálnych a štandardov, personálnych deficitov a pod. V rýchlom čase sa objavili nové postupy v oblasti BOZP, hygieny a protipandemických opatrení priamo v zariadeniach sociálnych služieb, ktoré ovplyvňujú nie len samotnú kvalitu sociálnej služby, ale i životy jej užívateľov.

UNICEF (2020, str. 3) sa zaoberal bezpečnosťou a blahobytom zamestnancov sociálnych služieb počas reakcie na COVID – 19. Pandémia COVID - 19 a súvisiace protipandemické opatrenia predstavujú niekoľko výziev pre poskytovanie sociálnej práce a zamestnancov sociálnych služieb. Ide najmä o:

- Lockdown (protipandemické opatrenie nariadené štátom v podobe nariadení, príkazov, zákazov či obmedzení na úrovni povinností a práv jednotlivcov

- a organizácií s cieľom obmedziť šírenie respiračného ochorenia COVID - 19) si vyžaduje prispôsobenie praxe (adaptabilnú prax) prostredníctvom inovatívnych riešení. To zahŕňa napr. potrebu práce na diaľku (cháp ako dištančná práca, t.j. práca prostredníctvom telekomunikačných a on-line zariadení pri ktorej nedochádza k priamemu kontaktu s prijímateľom sociálnych služieb).
- V ostatných prípadoch sa pracovníci môžu so svojimi klientmi stretnúť osobne, pretože dištančná reakcia prostredníctvom práce na diaľku môže predstavovať väčšie riziko pre prijímateľov sociálnych služieb. V takýchto situáciách existuje riziko pre pracovníka a jeho klientov, že sa nakazia ochorením COVID - 19. V dôsledku tohto rizika môžu pracovníci zažiť strach. Môžu sa tiež obávať, že ich práca predstavuje zvýšený nárast rizika infekcie pre vlastných členov domácnosti.
  - Pracovníci sociálnych služieb môžu čeliť stigmatizácii kvôli strachu, že vírus prenesú do komunit.
  - Zamestnanci sociálnych služieb zažívajú rovnaké napätie a stresy z pandémie a nákazy ochorením COVID - 19 ako zvyšok populácia v krajine. Medzi tieto stresové faktory patrí obmedzený prístup k starostlivosti o deti, k službám, zdrojom a sieťam sociálnej podpory. Tieto starosti môže zhoršiť zvýšené pracovné zaťaženie; výzvy v prístupe k deťom a rodinám v núdzi podpory; protichodné informácie; a potreba prispôbiť svoje pracovné postupy a činnosti v krátkom časovom rámci. Intenzita a rozmanitosť faktorov vystavuje zamestnancov zvýšenému riziku vyhorenia alebo iných foriem psychosociálneho distressu.
  - Počas pandémie COVID-19 môžu pracovníci sociálnych služieb zaznamenať zvýšený počet prípadov alebo enormný nárast práce. Stres a napätie z pandémie a zavedené opatrenia na kontrolu šírenia vírusu môžu viesť k

zvýšenému počtu negatívnych incidentov, ale i zlyhaní na úrovni kvality sociálnej služby, ktorá ovplyvňuje kvalitu života prijímateľov v konkrétnych zariadeniach sociálnych služieb.

Vychádzajúc z našich skúseností môžeme konštatovať, že podobné skúsenosti majú i slovenskí sociálni pracovníci a zamestnanci sociálnych služieb. Rozdiel je samozrejme viditeľné badať v mnohých faktoroch (ako je napr. nastavenie štandardov kvality sociálnych služieb, rozsah a úrovne supervízie a jej výkon v jednotlivých zariadenia, osobnostné kompetencie zamestnancov a charakteristiky cieľových skupín atď.), no vysoký počet úmrtí v sociálnych službách, počet karanténovaných zariadení a vysoké nároky na zamestnancov sociálnych služieb nám dávajú iba letný náhľad do ich vnútorného sveta., chronický stres a neustály strach, či už zo zlyhania alebo nákazy respiračným ochorením, sa dotýkajú osobnosti jednotlivca, pričom neraz tieto faktory evokujú i niektoré etické dilemy počas výkonu sociálnej práce či poskytovaní sociálnych služieb.

Etické dilemy zamestnancov sociálnych služieb počas pandémie COVID – 19

Výskum Etické výzvy pre sociálnych pracovníkov počas COVID - 19: globálny výhľad (Banks, A. et al, 2020) sumarizuje zistenia medzinárodnej štúdie o etických výzvach, s ktorými sa sociálni pracovníci stretávajú počas pandémie COVID - 19. Prostredníctvom on-line prieskumu, dodatočných rozhovorov a miestnych prieskumov bolo prijatých 607 odpovedí z 54 krajín. Na základe zistení výskumný tím identifikoval šesť kľúčových tém týkajúcich sa etických výziev sociálnych pracovníkov a ich reakcií na tieto výzvy. Tu sú niektoré z nich:

1. Vytváranie a udržiavanie dôveryhodných, úprimných a empatických vzťahov sociálnych pracovníkov a klientov prostredníctvom telefónu alebo internetu s náležitým ohľadom na súkromie a dôvernosť alebo spoločné osobné kontaktovanie s ochrannými prostriedkami.
2. Stanovenie priorit v oblasti napĺňania potrieb a požiadaviek užívateľov služieb, ktoré sú v

dôsledku pandémie väčšie a rozdielnejšie, avšak zdroje vyčerpané alebo nedostupné a úplné posúdenie potrieb klientov je často nemožné.

3. Vybalancovanie práv, potrieb a rizík užívateľov sociálnych služieb s osobným rizikom pre sociálnych pracovníkov a ostatných, s cieľom poskytovať služby čo najlepšie.
4. Rozhodovanie sociálneho pracovníka, či sa bude riadiť národnými a organizačnými politikami, postupmi alebo pokynmi (existujúcimi alebo novými), alebo použije odbornú diskretnosť za okolností, keď sa tieto politiky zdajú byť nevhodné, zmätené alebo chýbajúce.
5. Uznanie a zvládanie emócií, únavy a potreby starostlivosti o seba pri práci v nebezpečných a stresových podmienkach.
6. Využitie poznatkov z práce počas pandémie na prehodnotenie sociálnej práce v budúcnosti.

V našich pomeroch sú etické dilemy častým obsahom supervízie (napr. Vaska, L., Čavojská, K., 2012, Mátel, A. a kol. 2010 atď.), preto musíme reflektovať potreby supervidovaných počas platnosti protipandemických opatrení, ale i po ukončení ich platnosti a reagovať na ne. Etické dilemy môžu viesť k rôznym rizikovým situáciám, ako v prežívaní jednotlivca, tak i v rozhodnutiach, ktoré realizuje, ako i v samotnom poskytovaní odborných činnosti a postupov v sociálnych službách, ich kvalite, efektívite či adresnosti.

Podmienky výkonu supervízie počas pandémie COVID – 19 pre zamestnancov sociálnych služieb

Ak sa zameriame na dištančné formy výkonu supervízie so sociálnymi pracovníkmi a zamestnancami sociálnych služieb, zo strany supervízorov nám do pozornosti spadajú najmä formy ako domáca práca a telepráca. Oba tieto pojmy sú veľmi podobné, pri telepráci sa spravidla pracovná náplň spája s použitím telekomunikačných či iných technických prostriedkov a nástrojov. Tento druh práce je viazaný priamo na pracovisko, podmienky výkonu a obsahu týchto prác sú určované pracovnou zmluvou. Práca doma sa stala novým prvkom, ktorý bol

sprevádzaný priamym uplatnením lockdownu a jeho implementácia bola spojená s protipandemickými opatreniami štátu, núdzovým stavom v celej Slovenskej republike a nevyhnutnosťou ochrany zdravia zamestnancov zamestnávateľom nariadením tejto práce. Z hľadiska supervízie sa teda domáce prostredie stalo nie len priestorom na výkon vlastného povolania supervízorov, ale i priestorom, v ktorom sa mohol potenciálny supervidovaný nachádzať v čase výkonu supervízie.

Rizikom, ktoré v danom kontexte bolo často nereflektované samotnými zúčastnenými boli najmä hranice medzi súkromným životom a pracovným životom a ich prekračovanie. Pri nedostatočnej vnútornej kontrole, relatívne nízkej kontrole zamestnávateľa a nedostatočnej pracovnej disciplíne hrozili dva významné protipóly v správaní zamestnanca. V jednom extrémne bol zamestnanec, ktorý vykonával prácu nedostatočne, využíval pracovný čas neefektívne a pracovné úlohy bez dostatočného dohľadu a kontroly zamestnávateľa nevykonával v kvalitatívne porovnateľných hodnotách, ako počas bežného stavu. Druhým extrémom bolo prepadnutie workoholizmu, ktorý ohrozuje zamestnanca, jeho zdravie, sociálne okolie,

rovnako však aj výkon práce daného jednotlivca. Oba tieto extrémny predstavujú potenciálne riziká i pre samotných užívateľov sociálnych služieb.

Supervízori teda zohrávajú kľúčovú úlohu pri zaisťovaní toho, aby klienti dostávali primerané a vysokokvalitné služby, nakoľko ich zabezpečujú ľudia – sociálni pracovníci alebo zamestnanci sociálnych služieb v priamom alebo nepriamom kontakte s nimi. Veľmi dôležitú úlohu plnia i v kontexte prevencie negatívnych dopadov pandémie na osobnosť supervidovaných, ich rodinné prostredie či kvalitu ich života. Potreba supervízie je dokonca kritickejšia počas krízy v oblasti verejného zdravia, tak ako nám demonštrovala pandémia COVID - 19, pretože zamestnanci potrebujú podporu pri udržiavaní ich účinnosti a bezpečnosti, a to i počas práce doma. Omnoho dôležitejšia je supervízia počas krízových, havarijných situácií alebo núdzového stavu, kedy je tlak na zamestnancov extrémny. Supervízne stretnutia poskytujú príležitosť na zhodnotenie prípadov a stanovenie priorit, posúdenie pracovného zaťaženia supervidovaného, posúdenie potrieb v oblasti zdrojov, podporu v rozhodovaní alebo vo ventilácií. Ako uvádza UNICEF (2020, str.10) vláda a mimovládne

organizácie by mali identifikovať spôsoby, ako počas tejto doby plne podporovať supervízorov. Medzi tipy pre nadriadených podľa patrí:

- Zostaňte informovaní! Supervízori musia mať jasno v najnovších informáciách týkajúcich sa pandémie COVID - 19, rovnako musia ovládať postupy a usmernenia organizácie pre prax sociálnych služieb počas pandémie.
- Vykonajte sebakontrolu, aby ste identifikovali výzvy, ktorým čelíte. Zvážte, ako môžu tieto výzvy ovplyvniť supervíziu a určte, kde získate potrebnú pomoc.
- Vytvorte si vyhradený, neprerušovaný čas a priestor na supervíziu.
- Zvážte jedinečnú situáciu každého zamestnanca. Má zamestnanec zodpovednosť za starostlivosť o dieťa? Sú to jednotlivci, ktorí sa cítia izolovaní? Majú zdravotné postihnutie, ktorému je potrebné sa prispôbiť? Existujú kultúrne zvyklosti, ktoré je potrebné si uvedomiť pri práci zamestnanca z

domu? Na základe každej takejto situácie musí nadriadený prispôbiť manažment práce a svoju podporu zamestnancovi.

- Vytvorte plán, čo je potrebné stihnúť v stanovenom čase. Supervízori by sa mali zamyslieť nad účelom a zameraním supervízie a práce so svojim supervidovaným na vypracovaní spoločnej agendy a stanovení priorít pre stretnutie.
- Pozrite sa na aktuálny počet prípadov alebo zoznam klientov a identifikujte tých, ktorým by v dôsledku pandémie mohlo hroziť zvýšené riziko. Zistite, ktoré prípady budú vyžadovať osobné návštevy, a zvážte akčné kroky, logistické výzvy a riešenie problémov, ktoré budú fungovať s každým klientom. Diskutujte o tom, ako môže byť dištančná podpora poskytovaná iným.
- Zaistite schopnosti a zdroje personálu v súvislosti s používaním technológií na dištančnú podporu. Skontrolujte zdroje, personál a technológií, ktoré môžete použiť

a majú potenciál na poskytovanie vzdialenej podpory klientom. Supervízori musia zabezpečiť, aby pracovníci sociálnych služieb vedeli, ako zachovať dôvernosť pri používaní zvolenej formy technológie. Iné body diskusie v súvislosti s technológiou môžu zahŕňať: preskúvanie spôsobov spájania sa s klientmi; zásady používania technológie; dostupnosť rozpočtu pre telefónne karty; atď.

- Zaistíte, aby boli zamestnanci a ich klienti plne informovaní o vyvíjajúcich sa stratégiách zmierňovania ochorenia COVID-19 a boli pravidelne informovaní o aktualizovanej politike v rámci danej agendy.

Implementácia navrhnutých opatrení (tipov) do plánovania supervíznych stretnutí a celkové zapojenie supervízie do chodu prevádzky zariadenia sociálnych služieb i v čase platnosti protipandemických opatrení predstavujú protektívny faktor vo vzťahu ku naplňovaniu podmienok kvality sociálnych služieb. I v náročných podmienkach pandémie, vidíme priestor pre nastavenie systematickej dištančnej formy supervízie,

ako efektívneho nástroja za zvládanie predchádzania syndrómu vyhorenia sociálnych pracovníkov ako i zamestnancov sociálnych služieb. V extrémnych podmienkach vyhlásenia karantény v jednotlivých prevádzkach zariadení sociálnych služieb je supervízia priestorom pre metodickú prácu s človekom, ktorý podporu supervízora bytostne potrebuje. Rovnako však i zamestnanci pracujúci z domu majú potreby, na ktoré supervízia reaguje a preto veríme, že je v záujme poskytovateľa zabezpečiť supervíziu všetkým zamestnancom sociálnych služieb tak, ako ukladá zákon o sociálnych službách.

Záver

Pandémia spôsobená respiračným ochorením COVID – 19 predstavuje pre supervíziu na Slovensku výzvu, ktorá môže v prípade realizácie vhodne zvolených postupov, foriem a zamerania znamenať pre pracovníkov sociálnych služieb podporu v oblasti zvyšovania kvality svojej práce, a tým i samotného zariadenia sociálnych služieb. V zariadenia rezidenčného typu, komunitných sociálnych službách či v terénnych programoch sa nachádzajú zamestnanci, ktorí v týchto neľahkých časoch a stále sa meniacich podmienkach hľadajú smer,

ktorý im môže sprostredkovať supervízny rozhovor. Využitie dostupných technológií je pre dištančné formy individuálnych a skupinových supervíznych stretnutí optimálnym nástrojom, ktorý eliminuje riziká spojené s prenosom ochorenia COVID – 19 a práve z toho dôvodu je táto voľba vhodným nástrojom pre výkon dištančnej supervízie. Poskytovatelia sociálnych služieb by mali v danom kontexte v prípade opätovného sprísnenia protipandemických opatrení zabezpečiť dištančnú supervíziu svojich zamestnancov, ako pravidelne realizovanú aktivitu, s jasným plánom supervízie organizácie alebo riadiacej supervízie pre manažment a pre zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby priameho kontaktu s prijímateľom sociálnej služby skupinovou formou alebo individuálnou formou.

Zoznam bibliografických odkazov:

[1] Bank, S. et al: ETHICAL CHALLENGES FOR SOCIAL WORKERS DURING COVID-19: A GLOBAL PERSPECTIVE INTERNATIONAL FEDERATION OF SOCIAL WORKERS [online]. Voľný preklad a adaptácia autora. [cit. 2021-09-28]. Dostupné na <https://www.ifsw.org/ethical->

[challenges-for-social-workers-during-covid-19-a-global-perspective/](#)

[2] Mátel, A. – Schavel, M. – Mühlpachr, P. – Roman, T. 2010. Aplikovaná etika v sociálnej práci a ďalších pomáhajúcich profesiách. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety. 413 s. ISBN 978-80-89271-89-4.

[3] Vaska, L., Čavojská, K. (2012). Supervízia u začínajúcich profesionálov vo výkone sociálnej práce: výskumná správa. Bratislava: Iris. [CD-ROM] ISBN 978-80-89238-72-9.

Link: [https://www.pdf.umb.sk/app/cms](https://www.pdf.umb.sk/app/cms/File.php?disposition=a&ID=20672)
File.php?disposition=a&ID=20672

[4] UNICEF: SOCIAL SERVICE WORKFORCE SAFETY AND WELLBEING DURING THE COVID-19 RESPONSE • RECOMMENDED ACTIONS, [online]. Voľný preklad a adaptácia autora. [cit. 2021-09-28]. Dostupné na internete: <https://www.unicef.org/media/68501/file/Social-Service-Workforce-Safety-and-Wellbeing-during-COVID19-Response.pdf>

Kontakt na autora:

Roman Bartoš, PhDr., PhD.
MPSVR SR, Bratislava

PhDr. Roman Bartoš, PhD.

Sociálno-zdravotnícke spektrum

Social Health Spectrum

Špitálska 4, 816 43 Bratislava

Hollého 42, 01001 Žilina

E-mail: romanbartos1@gmail.com